

ПУ „СРЕЋИЦА“

Матице Српске број 10

Матице Српске број 56 А

ПРЕДШКОЛСКИ ПРОГРАМ

2021, Београд

САДРЖАЈ:

1. ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ.....	2
1.1 Локално окружење.....	2
1.2 Организациона структура установе.....	3
1.3 Култура установе: мисија и мото установе.....	5
2. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕАЛНОГ ПРОГРАМА ВАСПИТНО- ОБРАЗОВНОГ РАДА.....	7
2.1 Васпитно-образовни програм као израњајући програм заједничког Живљења.....	7
2.2 Понуда програма и услуга.....	9
2.3 Физичко окружење као димензија програма.....	10
3. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО ДЕМОКРАТСКЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ.....	10
3.1 Партнерство са породицом.....	11
3.2 Повезаност са локалном заједницом.....	13
3.4 Рад са децом и породицама из осетљивих група.....	14
3.5 Транзиција и континуитет у образовању.....	15
4. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕФЛЕКСИВНЕ ПРАКСЕ.....	16
4.1 Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно Деловање.....	17
4.2 Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског Програма.....	18

1. ПОРТРЕТ УСТАНОВЕ

1.1 Локално окружење

Општина Звездара је градска општина Града Београда. Налази се у југоисточном делу града и спада у централне општине Београда. Општина заузима површину од 3.165 ha, на којој према попису из 2011. живи 151.808 становника. Слава општине Звездара је Сreteње Господње, 15. фебруар.

На врху брда раније познатог као Велики Врачар подигнута је 1887. астрономска опсерваторија по којој су овај крај, а касније и општина добили назив. Укидањем рејона 1952. подручје данашње општине Звездара је подељено на Стари Ђерам и Звездару. Ове две општине су 1960. спојене у садашњу општину.

У општини **Звездара** налази се:

- ✓ неколико вртића и основних школа;
- ✓ неколико средњих школа, укључујући и Медицинску школу и VI Београдску гимназију;
- ✓ Библиотека "Вук Караџић" са седам огранака широм Општине;
- ✓ Дом здравља "Звездара" са огранком у Миријеву и Градска болница;
- ✓ Установа културе „Вук Стефановић Караџић“;
- ✓ Позоришта УК „Вук Стефановић Караџић“ и „Звездара театар“.

ПУ „Срећница“ налази се у улици Матице Српске бр. 10 и бр. 56А. Локације припадају градској општини Звездара, а месној заједници Миријево. У самом окружењу предшколске установе налазе се бројна шеталишта и уређени паркови за рекреацију, излете, дуге шетње и дечију игру. Недалеко се налази и Миријевска пијаца, бројни фризерски салони, разноврсне трговине, пекаре, месаре, књижаре, Дом здравља, стоматолошке ординације и поликлинике, фризерски студио за сређивање кућних љубимаца и бројне друге делатне установе од значаја за проширивање искуственог сазнања и функционално – практичног искуства деце.

У непосредном окружењу наше ПУ „Срећница“ се налазе и бројне друге предшколске установе: „Звездица“, „Плави чуперак“, „Бубамарица“, „Звончица“, „Сунце“, „Колосеум“, „Маслачак“, „Гарфилд“ и друге, што је од изузетне важности за кооперативну сарадњу и размену, како међу колегама, тако и за реалне сусрете, размену

искуства и реализацију заједничких пројеката између деце истог узраста из различитих предшколских установа.

1.2 Организациона структура установе

Предшколска установа „Срећница“ налази се у приватној кући, површине 330m² у улици Матице српске бр. 10 у Београду, општина Звездара. Установа се бави васпитно-образовним радом деце јасленог и вртићког узраста и припремом деце пред полазак у школу. Капацитет је за 90-оро деце вртићког и јасленог узраста.

Издвојено одељење Установе „Срећница 2“ налази се у улици Матице српске бр. 56А, где ће се обављати образовно васпитни рад. Укупна површина простора издвојеног одељења Установе је 188м² и омогућава несметано обављање васпитнообразовне делатности за максимално 40 деце, за 20-оро деце јасленог и 20-оро деце вртићког узраста.

Одлуку за организацију рада у издвојеном одељењу „Срећница 2., ПУ „Срећница, донео је оснивач на основу заинтересованости родитеља.

Све радне собе су опремљене намештајем који одговара узрасту деце, нормативима, захтевима програма и условима које даје простор. Дидактичка средства, АВ средства и остали материјали за рад и игру такође су набављани у складу са узрастом, програмима (припремни предшколски програм и програм за млађе узрасте), броју деце, развојним потребама и условима које пружа простор. Сваки васпитач овде даје сопствени печат и израз у складу са карактеристикама своје групе. Изузев радних соба, за извођење васпитно-образовног рада користе се и други простори. То су двориште, хол, гардероба, терасе, трпезарија и фискултурна сала. У зависности од потреба, простори добијају различиту структуру, о чему одлучује васпитач, односно медицинска сестра-васпитач. Када је у питању опремљеност треба посебно истаћи да сва деца у нашој установи имају једнаке могућности, односно услове.

Издвојено одељење Установе „Срећница 2“- стамбени објекат који је грађен од материјала који није запаљив односно од опеке и бетона и који обезбеђује звучну, хидро и термо изолацију. Прикључен је на електричну и телефонску мрежу, јавну водоводну и канализациону мрежу. У објекту је обезбеђено природно проветравање и етажно грејање, а

простор је климатизован. Објекат садржи дневни боравак модуларног типа, спаваће собе, собу за физкултуру, санитарне просторије, кухињу и простор за запослене.

ОРГАНИЗАЦИОНА СТРУКТУРА УСТАНОВЕ

Узраст	Васпитна група	Број васпитних група	Број деце	Место реализације
6м – 1 год.	Мешовита	1-2	12	ПУ „Срећница“
	Јаслена			
1-2год.	Млађа јаслена	1	12	ПУ „Срећница“
2-3 год.	Старија јаслена	1	16	ПУ „Срећница“
3 – 4 год.	Млађа вртићка	1	20	ПУ „Срећница“
4 – 5,5 год.	Старија вртићка	1-2	24	
5,5 – 6 год.	Предшколска	1-2	26	ПУ „Срећница“

ВАСПИТНО – ОБРАЗОВНИ КАДАР

Ред. Бр.	Име и презиме	Врста стручне спреме	Лиценца
1	Ивана Матић	Медицинска сестра - васпитач	Не
2	Александра Шушић - Игњатовић	Медицинска сестра - васпитач	Не
3	Слађана Минић	Медицинска сестра - васпитач	Не
4	Миња Бућан	Мастер васпитач	Не
5	Биљана Стошић	Мастер педагог	Да
6	Марија Илић	Медицинска сестра - васпитач	Не
7	Катарина Савковић	Васпитач	Не
8	Ана Новаковић	Медицинска сестра -	Не

		васпитач	
9	Тамара Драгановић	Васпитач	Не

Васпитно – образовни рад се остварује на српском језику, а радно време установе је од пола седам до шест.

1.3 Култура установе

Основни циљеви васпитања и образовања су:

- ✓ Обезбеђивање добробити и подршка целовитом развоју детета, ученика и одраслог;
- ✓ Обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целовити развој детета;
- ✓ Развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- ✓ Развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- ✓ Континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- ✓ Развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
- ✓ Пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког детета у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- ✓ Развијање кључних компетенција за целоживотно учење, међупредметних компетенција и стручних компетенција у складу са захтевима занимања, потребама тржишта рада и развојем савремене науке и технологије;
- ✓ Развој свести о себи, стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- ✓ Оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;

- ✓ Развијање позитивних људских вредности;
- ✓ Развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- ✓ Развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;
- ✓ Развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, толеранције и уважавање различитости;
- ✓ Развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине.

Општи циљ ПУ „Срећица“ јесте функционално сједињавање васпитно – образовних циљева у једну оптималну целину. Основни мото наше установе има конкретне рефлексије у оквирима животне праксе малишана који усхићено исчекују сваки нови радни дан и озарених лица прелазе праг предшколске установе, јер ако желиш да пронађеш своју „срећу“, идеално је потражити је у ПУ „Срећици“.

ПУ „Срећица“ је место у коме су дечији снови оствариви, срећа круцијални елемент дневног режима, а космос није све што је било, и све што ће бити, већ наш радни простор, зона без граница, саткана од исчекивања, уживања, раста и развоја, свакодневне имплементације нових сазнања.

2. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО РЕАЛНОГ ПРОГРАМА ВАСПИТНО-ОБРАЗОВНОГ РАДА

Реални програм настаје и гради се у реалном контексту васпитно-образовне праксе. Он не може бити унапред писани документ већ се гради кроз заједничко учешће свих учесника, обликује културом вртића, породице и локалне заједнице и ширег друштвеног

контекста и планским и промишљеним деловањем васпитача заснованим на концепцији Основа програма.

2.1 Васпитно – образовни програм као израњајући програм заједничког живљења

Најранији приступи васпитању и образовању најмлађих, огледали су се у преношењу искустава и поука са ранијих генерација на нове, млађе нараштаје. Преношење се вршило препричавањем достигнућа и сазнања, са колена на колена. Наравно, тада није било писма, писане литературе, односно књига. Данас, током развоја и техничко – технолошког прогреса човечанства и науке, библиотеке су нам доступне чак и онлајн, па је учење могуће и код куће, у превозу, док чекамо термин код стоматолога...

Једна ствар се само није променила, а она се односи на потребу човечанства и сваког појединца за васпитањем и образовањем, потребу за функционалним знањем, умењем и стваралаштвом. Свака индивидуа је прича за себе, са неким својим својствима, размишљањем и погледом на свет. Међутим, оно што све нас спаја јесте потреба за вишеструком интелигенцијом и способношћу доживотног, перманентног учења и сазнавања у свету који се непрестано мења и еволуира.

У складу са овим и васпитно – образовни систем се перманентно мења. Нова достигнућа и сазнања у оквиру науке доносе и већу одговорност у смислу измена и кориговања почетног васпитно – образовног система у неки нови, комплекснији, прилагођенији потребама сваке индивидуе, а самим тим и бољи.

У складу са новим основама система васпитања и образовања, програм који се зове „ГОДИНЕ УЗЛЕТА“, представља смернице за васпитно – образовни рад у предшколским установама. „Године узлета“ су креиране тако да дају једну сасвим нову климу и културу на нивоу установе. Васпитање и образовање се одвија путем пројектне наставе.

Иако овај термин „пројектна настава“ звучи недокучиво и помало компликовано, реч је о иновативном систему који се бави искључиво потребама деце. Дакле, васпитач неуморно свакодневно врши опсервацију деце, у простор уноси неке предмете, ствари, слике, посуђе и др. у циљу провокације когнитивног система. А тема до које самоиницијативно дођу деца се обрађује на њима познат, опишљив, практично – функционалан начин. Обзиром да је искуство оно што утиче на квалитет сазнања и учења,

деца ће бројним путевима, путићима и стазама проучити одабрану тему, односно проблем, и заједнички доћи до решења. Од одабира датог проблема који је деци интересантан за решавање и сазнавање, пројекат ће проћи кроз следеће три фазе: *Отварање*, *Развијање* и *Затварање*.

Васпитач је неко ко прати жеље и потребе деце и у складу са истим реагује и ствара комплексне просторно-организационо-временске системе који су веома флексибилни, опет у складу са жељом и потребама деце. Овај програм се зато и назива *израњајући*, јер се остварује у складу са реалним потребама и жељама деце, а није унапред дефинисан, прописан и одређен.

На путу од предлога истраживачког проблема, па до решења истог, деца ће на бројне маштовите начине учити и сазнавати, из сопственог искуства, из ресурса локалне заједнице, уз помоћ васпитача, родитеља и свих добровољаца које деца желе да саслушају и проуче, одвисно од избора теме.

Свакодневно прикупљање материјала, видео прилога, звучних прилога, слика, разговори са стручњацима који делују у оквиру одабране области, проблема, посете локалној заједници у оквиру сазнавања о проблему и друго се свакодневно документује и чува у оквиру пројекта, а у завршној фази, у којој су прикупљене чињенице и сазнања, пројекат се презентује вршњацима, родитељима или широј локалној заједници и организује славље поводом завршетка пројекта.

2.2 Врсте програма и услуга

У складу са новим Основама система васпитања и образовања, васпитно – образовни рад се одвија по принципу пројектне наставе. Дакле све је прилагођено жељама и потребама деце. Васпитач је неко ко пружа подршку деци у расту и развоју, усмерава и води бригу о оптималном развоју. Акцент је на функционалном развоју деце, односно развијање когнитивних, социјалних и емоционалних вештина.

Пројектна настава се одвија у складу са потребама деце. Деца су главни актери и иницијатори приликом одабира тема, проблема, односно пројекта и они разматрају заједничким снагама путеве за решавање одабраног проблема. Васпитач служи као подршка и потпора на путу решавања проблема и стицања нових сазнања.

Изузев пројектне наставе води се брига о физичком развоју деце у смислу свакодневног телесног вежбања, слободне покрета, слободне игре. Слободне активности су организоване у оквиру разноврсних кутака (центри интересовања) у којима деца по сопственом избору и жељи проводе време и играју се. Деца неспутано бирају материјале за рад и игру по сопственим жељама. Тада имамо групе деце које се активно баве слагањем слагалица, коцки, коришћењем материјала за боцкање или уметничког прибора (бојице, фломастери, темпере...). Друге групе проводе слободно време у кухињи, кувајући, сервирајући јела, чекајући поруџбине, дегустацијом припремљеног... Неки од њих продају на тезгама воће, поврће, зачине и друге неопходне састојке... Или се пак баве неким другим занатским делатностима. Тада имамо фризерске салоне, фризере, муштерије. Маникир и шминкање у салонима лепоте и бројне друге у зависности од интересовања деце. У оквиру задовољавања потреба за уметношћу имамо и манипулацију пластелином, глином и другим материјалима у складу са исказаним жељама деце. Деца највише воле стваралаштво које се одвија кроз игру, па често креирају неке домаће радиности – огрлице, наруквице, шољице, вазице и слично... Врло радо организују изложбице својих рукотворина, формирају цене, купују и продају новцем који су сами израдили (уче основне рачунске операције).

Изузев набројаног деца имају прилику да врше избор и других програма у зависности од интересовања. Неки од програма који су у понуди јесу школице спорта, борилачких вештина, енглеског језика, школица глуме, школица балета и плеса...

2.3 Физичко окружење као димензија програма

Предшколска установа „Срећница“ налази се у улици Матице Српске 10, површине 330м², капацитета 90 деце, структуре просторија: 8 соба, три купатила, трпезарија, две терасе и дворишни део. Вртић располаже савременом кухињом и трпезаријом у којој се сервирају оброци. Кухиња има природно осветљење и могућност природног проветравања простора.

Издвојено одељење садржи дневни боравак модуларног типа, спаваће собе, собу за физкултуру, санитарне просторије, савремену кухињу са трпезаријом и простор за запослене. Објекти су опремљени потпуно новим намештајем, аудио визуеним

средствима, играчкама, дидактичким материјалом, теписима, санитарно - техничком опремом, а уз то прилагођено узрасту деце, која ће боравити у конкретном простору.

У складу са новим Основама програма предшколског васпитања и образовања, целокупна организација физичког окружења је флексибилна у складу са потребама деце, односно текућих пројеката и жељених активности. Деца су у прилици да сама креирају, бирају и организују материјале, предмете, играчке и манипулишу поставкама у оквиру радног простора. Радни простор се мења и коригује у складу са фазама пројекта и одабраном темом, односно проблемом који се решава.

3. ПРЕДШКОЛСКА УСТАНОВА КАО МЕСТО ДЕМОКРАТСКЕ И ИНКЛУЗИВНЕ ПРАКСЕ

Предшколска установа је место у коме деца проводе безбрижне и најлепше дане свог детињства. Изузев неоспорне потребе за учењем, сазнавањем и целокупним развојем деца имају и бројне друге потребе. Неке од њих се односе на потребу за стваралаштвом, креативношћу, маштањем, сањарењем, дружењем, игром и наравно на врху пирамиде се налази потреба за самоактуелизацијом. Развијање срдачних и партнерских односа на свим релацијама у оквиру установе неопходно је за оптимални развој социјалних и емоционалних вештина. Бројне радионице са децом подстичу разумевање емоција, али и практично и исправно реаговање у датим ситуацијама.

На овај начин се подиже праг толеранције на фрустрације, па се тако деца уче асертивном реаговању, просоцијалном понашању, емпатији и комуникацијским вештинама. Деца активно сазнају и уче о различитости, индивидуалности, али и практичном деловању и понашању у свакодневним ситуацијама из живота (радионице, видео прилози, едукативне емисије за децу, приче, бајке, басне, сопствена животна искуства...). На овај начин деца упознају демократске принципе, сагледавају сопствене и туђе потребе, разумеју и доживљавају инклузију у правом светлу.

Инклузија заправо подразумева интеграцију сваке индивидуе у друштвени систем. Инклузија се не односи само на интегрисање деце са развојним сметњама, већ прихватање и разумевање сваке индивидуе која је специфична и различита на свој начин. Сва деца имају једнаке потребе, потребе за разумевањем, љубављу, пажњом, игром, дружењем... У

оквиру предшколске установе постоје разноврсни стручни тимови, а један од њих је и тим за инклузију, који се перманентно бави укључивањем деце у васпитно – образовни ситем на нивоу установе. Основа деловања тима односи се на пружање једнаких услова свима. Дакле превасходно је важно обезбедити „једнаки старт“ – једнаке услове, приступ и могућности за напредовање и интеграцију сваке индивидуе.

Постоје три врсте индивидуалног образовног плана (Иоп – 1, Иоп – 2, Иоп – 3). У складу са тиме образовни план може бити прилагођен, измењен или пак додатно обогаћен за даровиту децу. У оквиру установе тренутно не постоји потреба за израдом ИОП – а, али уколико до исте дође, Тим ће се бавити израдом истог. Уколико се јави потреба за ИОП – ом 2, биће ангажована интерресорна комисија за процену специфичности код одређеног детета, у складу са чиме ће даље да се врши израда, реализација и праћење детета.

3.1 Партнерство са породицом

Сарадња са породицом је једна од најзначајних питања у домену рада васпитача и медицинских сестара. Установа не може остваривати сложену васпитно образовну функцију без помоћи родитеља и њиховог активног укључивања у рад предшколске установе. Један од приоритетних задатака јесте стварање услова за отвореност вртића и породице у узајамној сарадњи, пре свега укључивање родитеља у планирање и реализацију васпитно - образовног рада. У свему овоме велику улогу има и Савет родитеља.

На информативно едукативном нивоу сарадња ће се одвијати кроз:

- ✓ **Родитељске састанке** (опште, групне, едукативне);
- ✓ **Индивидуалне разговоре** (свакодневна размена информација на релацији васпитач родитељ, „дани отворених врата“ договореним терминима);
- ✓ **Паное за родитеље** (редовно ажуриране информације везане за васпитно образовни рад са децом, продукти рада, препоруке, и сугестије...);
- ✓ **Креативне радионице** (заједно са децом, у оквиру тима родитељи - васпитачи, излети, прославе, акције);
- ✓ **Родитељ као сарадник у групи** (у току адаптације, тематско присуство).

Писане информације на паноу Установе се односе на:

- ✓ податке о личној карти установе;
- ✓ режим дана;
- ✓ јеловник;
- ✓ информације о епидемиолошком стању у објекту;
- ✓ позив родитељима на сарадњу, дружење, акцију;
- ✓ обележавање посета и сусрета у објекту;
- ✓ изложбе ликовног дечјег стваралаштва.

Стручни сарадник осим што ће се укључивати у планирање и реализацију васпитно образовног рада биће посебно ангажован у саветодавном раду са родитељима, с циљем пружања одговарајуће стручне помоћи, као и подизања нивоа родитељских компетенција. Известан број представника родитеља биће укључен у Савет родитеља и на тај начин бити у могућности да непосредно учествује у решавању проблема и унапређењу васпитно - образовне праксе.

Обзиром да су родитељи примарни и најважнији васпитачи у животу деце, неопходна је перманентна сарадња, партнерски односи и заједничко учешће на путу до оптималног и функционалног развоја детета. Представници родитеља изузев у Савету родитеља, биће заступљени и у оквиру разноврсних Стручних тимова на нивоу установе. Биће у прилици да активно учествују у изради и реализацији планова рада стручних тимова установе. Њихов допринос, учешће, запажање и иницијатива умногоме доприносе како развоју партнерских односа, тако и укупном раду на нивоу установе.

3.2 Повезаност са локалном заједницом

Вртић као васпитно – образовна установа подразумева велику отвореност ка друштвеној средини, као и укључивање средине у живот и рад установе. Кроз реализацију програма васпитно образовног рада деца проширују своја социјална искуства, стичу елементарна знања о људима и њиховом животу и раду и основним односима у нашој заједници. Основни циљ активне сарадње са друштвеном средином је:

- ✓ Упознавање детета са светом који га окружује тј. пружање основних појмова, информација, искустава, који ће утицати на његов укупан даљи развој;
- ✓ Развијање позитивне слике о свету и свом окружењу.

Локална друштвена заједница ће својим активностима побољшати услове за реализацију циљева институционалног васпитања и образовања предшколске деце, њихов већи обухват и задовољавање разноврсних потреба деце. У плану нам је сарадња са општином Звездара, месном заједницом Миријево, са Основним школама, са здравственим установама на нивоу превенције (прегледи педијатра, физијатра и стоматолога), библиотеком (учлањење деце), спортским центрима, другим предшколским установама у циљу организовања заједничких манифестација и акција намењених деци, и осталим ресурсима локалне заједнице. Да би се деца упознала са најближим окружењем, оствариће се сарадња са локалним поштама, продавницама, апотекама, занатским радњама, пијацом...

3.3 Рад са децом и породицама из осетљивих група

Породица као основна јединица друштва одликује се специфичношћу и карактеристикама које се разликују од породице до породице. Како је свака индивидуа прича за себе, коју одликује разноликост потреба и потенцијала, тада је разноврсност на нивоу породице такође велика. Потребу за разумевањем, сазнавањем, дружењем, признањем и самоактуелизацијом има свака индивидуа. Деца од најранијих дана свог постојања теже да савладају нове препреке, да се афирмишу и напредују како у положају који имају у породици, тако и у друштву. Примарну улогу у васпитању, образовању и одрастању има породица, али одређено усмерено образовање и васпитање пружају специјализоване установе друштва. Предшколска установа је први вид организованог васпитно – образовног система са којим се деца срећу. Период адаптације није нимало једноставан и лак. Зато је улога стручног кадра, васпитача и медицинских – сестри васпитача јединствена и круцијална током периода адаптације на једно сасвим ново окружење. Људи су по природи социјална бића, па тако деца од раних дана воле да се друже и да граде нова пријатељства и везе. У највећем броју случајева њихова мајчинска фигура је сигурна база, која им пружа сву негу, потпору и подршку неопходну за развој и

раст, а неке нове наметнуте околности проузрокују фрустрације и нелагоду (почетак похађања предшколске установе). Како дете није навикло да се у дужем временском периоду раздваја од мајке и своје породице, логичан след је негодовање и плакање. Међутим ово су само пропратни елементи који на срећу кратко трају, док се деца у новом окружењу не осете вољеном и сигурном.

Циљ наше установе управо и јесте да деци олакшамо период адаптације, да им пружимо апсолутну подршку, нежност, љубав, разоноду, задовољење основних и виших потреба и испред свега сигурност. У овим новонасталим условима велику улогу играју и вршњаци, који су током сопственог похађања установе научили да дају, деле и воле, да се друже, бодре и подрже. Оваква клима на нивоу установе умногоме доприноси периоду адаптације и целокупном функционалном развоју личности. Наша предшколска установа је место препуно разумевања и љубави у коме су сви добродошли. Развијање партнерских односа, социо – емоционалних вештина, комуникацијских вештина и асертивно деловање су камен темељац наше мале заједнице.

Обзиром да појединац породицу добија по рођењу и да то није нешто што може да се изабере, тада је јасно да изузев породице коју добијамо, носимо и одлике исте, које се тичу друштвеног положаја, друштвеног угледа, економске, односно материјалне ситуације. Разноликост са аспекта економске стране је увек и у свим друштвима присутна, па се наша установа труди да ове недостатке надомести деци на бројне начине, и да ову разлику умањи колико год може. У циљу сузбијања економских недостатака предшколска установа обезбеђује свој деци једнаке материјале и средства за рад. Често организује бесплатне програме за децу чији родитељи нису у прилици да издвоје додатни новац. Није реткост да се деци омогуће бесплатни часови глуме, спорта или гледање позоришне представе за децу. Неретко се добровољно прикупљају средства за угрожене којима је неопходна помоћ. Друштвени положај често намеће и одређене индоктринације у васпитању, у смислу стереотипија које се односе на дужину и врсту каснијег школовања, или пак похађања предшколске установе. Како би избегли ове стереотипе стручни кадар установе перманентно ради и организује бројне радионице и активности за родитеље које поспешују родитељске компетенције. Овај вид рада доприноси афирмацији родитеља, поспешује њихове компетенције и оплемењује њихове ставове и поглед на васпитно – образовни систем. Изузев тога, начин рада и приступ је индивидуализован и прилагођен у

складу са захтевима, препорукама и потребама родитеља и породице. Свака индивидуа је јединствена и различита на свој начин, и сваки појединац доприноси целокупном друштвеном функционисању у једнакој мери. Зато је неопходно свима омогућити једнаки старт, у смислу једнаким могућности за организовано, усмерено васпитање и образовање на нивоу установа.

3.4 Транзиција и континуитет

Оптимални развој детета је круцијални репер ка организовању и креирању васпитно – образовног система установе. Да би се дете оптимално развијало когнитивно, емоционално и социјално неопходни су адекватни услови. Стручни кадар за рад са децом одређене развојне доби формиран је у односу на потребе и капацитете деце. У установи раде васпитачи, медицинске сестре – васпитачи и стручни сарадници. Такође имамо и спољне стручне сараднике за одређене моделе наставе и активности. Зависно од избора и интересовања за одређене програме – часови глуме, енглеског језика, спорта...

Да би васпитно – образовни процес испратио могућности и потребе сваке индивидуе, није довољан само рад на нивоу установе. Деца проучавају, сазнају, истражују, посећују и друге групе на нивоу установе како би постигли континуитет у васпитно – образовном систему. Када је у питању прелазак млађе деце у старије групе, обезбеђен је континуитет на њима најближи искуствено – практични начин (разговор са старијом децом, васпитачима, медицинским сестрама –васпитачима, боравак у истом простору, посматрање и учествовање). Обзиром да су деца пријемчива за рад у старијим групама, и да се радују и исчекују када ће и сами да пређу у неку старију групу малишана, овај прелаз је увек спонтан и деца су спремна.

Међутим, предшколска група деце у циљу превазилажења разлика и дисбаланса организовано посећује основне школе. Врло радознано прате рад ђака првака, друже се, упознају и испитују другаре. На овај начин они практично стичу искуства и припремају се за будуће школске дане. Сарадња са основним школама и учитељима умногоме доприноси клими предшколске групе и припрема предшколце за будуће изазове. Тада се они радују првом школском дану, учитељима, другарима и школи, без страха од неке нове средине – јер су је већ упознали.

4. Предшколска установа као место рефлексивне праксе

Рефлексивна пракса је главни суплемент сложене рецептуре васпитно – образовног система. Предшколска установа ради у складу са новим основама програма предшколског васпитања и образовања. Символични назив „Године узлета“, говоре о једном новом револуционарном приступу у сфери васпитања и образовања. Програм се ради по типу пројектне наставе, где се превасходно води брига о дечијим потребама и жељама. Свакодневна опсервација и посматрање деце, разговори, игра, интересовања, потребе омогућавају нама васпитачима да бар мало докучимо тај дечији свет. У складу са дечијим жељама и њиховим склоностима, током свакодневног дневног режима рада прикупљају се бројне информације, на дечију иницијативу се креће са обрадом одабраног проблема, односно пројекта. Ова авантура нема стриктно и круто дефинисан ток, место, време и завршетак. Ово је авантура која живи док постоји интересовање у групи деце. Начин на који се пројекат обрађује зависи од типа и карактера деце, али сваки пројекат има почетну, развојну и завршну фазу, а може да траје два месеца, шест месеци или две недеље, зависно од потреба и интересовања деце. Ток пројекта од плана до реализације воде деца, у смислу прикупљања групних идеја, разматрања, договарања и свега осталог (цртежи, шеме, скице, слике, посете...). Васпитач је неко ко усмерава, помаже, води, подржава, бодри, објашњава, похваљује, прикупља све неопходне материјале и средства за рад у складу са жељама деце.

Морате признати да је ово идеална клима за рефлексивне практичаре. Рефлексивна пракса је конструкт развоја и усавршавања васпитно – образовних система. Рефлексије из конкретне праксе пружају стручњацима увид у сопствени рад, помажу уочавање слабости и недостатака, а потом и кориговање истих. Обзиром да је домен васпитања и образовања, а један никако одвојив и изопштен од другог, врло променљивог карактера и склон свакодневним допунама и изменама у складу са доприносима које даје пракса и научне чињенице из бројних истраживачких подухвата, неопходно је перманентно учење и усавршавање целокупног стручног кадра. Рефлексивна пракса је први корак ка усавршавању, сазнавању и мењању.

4.1 Заједница рефлексивне праксе: развој праксе, професионални развој и јавно деловање

Рефлексивна пракса целокупно у многоме доприноси развоју професионалних компетенција. Рефлексивни практичар перманентно брине о имиџу струке и процењује сопствен рад. Васпитно – образовна делатност је склона редовним изменама и корекцијама у складу са достигнућима до којих наука свакодневно долази. Истраживачки центри свакодневно истражују и врше глобалне пројекте у домену васпитања и образовања, али је неопходно учешће и допринос малих заједница. Сваки стручњак мора перманентно да ради на усавршавању својих компетенција, читањем, истраживањем, проучавањем конкретне праксе, у разговору са колегама, родитељима, децом, стручним сарадницима на нивоу установе и на нивоу шире локалне заједнице.

Промоција предшколске установе такође је један важан сегмент у оквиру раста и развоја наше целокупне мале заједнице. Промоција предшколске установе врши се путем израде сајта за родитеље и ширу друштвену заједницу (слике, видео прилози, активности, представе, часови глуме...). На званичном сајту друштвена заједница може ближе да се информише о начину и темпу рада предшколске установе. Сајт нуди бројне опције у виду галерија слика које се односе на атмосферу у пракси, као и на текуће активности и слично. Обавештења о програмима које установа нуди, као и о режиму дана.

Изузев сајта постоје и друштвене мреже које активно промовишу нашу установу, фејсбук и инстаграм. Заинтересовани родитељи су у прилици да ближе проуче активности и објаве које се редовно ажурирају, као и да путем контакт телефона, мејла или приватном поруком упитају о свим недоумицама које их муче. Такође, наши стручњаци на нивоу установе активно учествују у сарадњи са родитељима и родитељима будуће уписане деце (отворена врата). Обавештавају о свим битним стварима за раст, развој и живот предшколске установе.

Рефлексивни практичар је сваки васпитач, медицинска сестра – васпитач и стручни сарадник. Он на себи својствен начин преиспитује свој рад и деловање, употпуњава искуство проучавањем и истраживањем нових решења. Разговор са колегама и стручњацима изван установе у многоме доприноси реалној рефлексивној пракси и усавршавању образовно – васпитног рада.

4.2 Вредновање кроз праћење и документовање остваривања предшколског програма

У оквиру наше предшколске установе функционише више различитих тимова (Тим за заштиту деце од насиља, злостављања и занемаривања, Тим за професионални развој, Тим за обезбеђивање квалитета и развој установе, Тим за инклузију, Тим за самовредновање). Ови тимови имају круцијалну улогу у расту и развоју установе. За унапређивање рада установе и целокупног васпитно – образовног система неопходна је сарадња и кооперативност између тимова.

Унапређивања и усавршавање целокупног васпитно – образовног тока није могуће без непрестане опсервације, вредновања и праћења исхода на нивоу установе. Задатак тима за самовредновање управо и јесте вредновање рада установе, што се још назива унутрашње вредновање, односно самовредновање. Самовредновање се врши на разноврсне начине, коришћењем разних врста инструмената (интервју, упитник, скале процене.), на пригодни или намерни узорак популације. Ове инструменте попуњавају често родитељи и васпитачи у зависности од одабране области вредновања. У складу са правилником о стандардима квалитета рада предшколске установе, на нивоу једне школске године истражује се једна одабрана област квалитета (укупно их је четири). После прикупљених података врши се интерпретација истраживања и обавештавају заинтересоване стране о оцени самовредновања (1-4). Добијени резултати указују на мане и недостатке, или пак предности у оквиру одабране области истраживања. Тада можемо да одредимо слабе и јаке стране, али и да вршимо корекције и измене у складу са добијеним подацима.

Циљ је усавршавање и побољшање тренутног рада на нивоу установе. Родитељи су веома пријемчиви за сарадњу овог типа и врло радо деле своје ставове и мишљење, а тиме умногоме доприносе целокупном квалитету рада установе.

Београд, 31.08.2021. године

Директор ПУ „Срећница“

Александра Митровић